

Kodály-konferencia

Kodály Zoltán születésének 100. évfordulója alkalmából nemzetközi Kodály-konferencia kezdődött hétfőn a Magyar Tudományos Akadémia Roosevelt téri székházában. A Magyar Kodály Társaság által szervezett rendezvénysorozat december 17-ig tart. A tanácskozáson mintegy félszáz külföldi előadó és vendég mellett a magyar zenetörténet, népzene-tudomány és zenepedagógia legkiválóbb személyiségei vesznek részt.

A megnyitó esemény a Kodály Zoltán Enek-Zenei Általános Iskola kórusa és a Szilágyi Erzsébet női kar fellépésével kezdődött Szokolay Sándornak, a Magyar Kodály Társaság elnökének üdvözlő szavai után megnyitó beszédet Szentágothai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke mondott. A kodályi életművet méltatva a zenei nevelés fontosságáról beszélt. Felidézve a korai zenetanulást, összefü-

gését a beszéd-készség fejlődésével.

A bevezető előadások közül Szabolcsi Miklós akadémikus Kodály és a Magyar Tudományos Akadémia című értékelésében a zeneköltő és a tudományos intézmény kapcsolatában három időszakot különböztetett meg.

Bónis Ferenc zenetörténész az író-publicista Kodály munkásságát méltatta előadásában.

Vikár László népzene-kutató előadásában emlékeztetett: a centenárium itthon és világszerte jelentősen hozzájárul szellemi értékeinkhez az eddignél jobb megismertetéséhez. Bejelentette: a közeljövőben Kodály népdalfeldolgozásairól új kiadvány jelenik meg.

A nemzetközi Kodály-konferencia bevezető előadásai után a zenetörténeti szekciónál folytatódott a szakértők tanácskozása. Ezen kilenc előadás hangzik el.

Kempinform — egész évben

Újból hívható a Magyar Camping és Caravanning Club automata telefonszolgálat, a Kempinform.

Eddig csak a nyári hónapokban, mostantól pedig egész évben az érdeklődők szolgálatára áll a 177-208-as telefonszámon, melyen naponta 24 órán keresztül adnak felvilágosítást a kempingezés aktuális tudnivalóiról. Egyebek között elmondják, mikor, hová érdemes utazni, melyik kempingben van hely, milyen üdülési lehetőségeket kínál a kempingezők klubja, s tájékoztatnak a klubszervezők életéről.

A három és fél-négyperces információkat tartalmazó magnószalagokat az "dózszerűségnek" megfelelően körülbelül tíznaponként cserélik. (MTI)

Koncert a műjégpályáért

"Jó buli volt" — mondta egy fiatal srác a haverjának amint kiléptek az újszegedi Sportcsarnok kijáratán. A buli ezúttal koncertet fémjelez. Szegedi pop-, jazz-, country zenekarok jöttek össze szombat este, és műsoruk tiszteletdíját felajánlották a műjégpálya építéséhez. A koncert érdekessége volt, hogy a Hulin-együttes utoljára muzsikált együtt mert Hulin doktor Szekszárdra költözik. Meglepetést keltett a Szegedi Jazz Együttes új stílusával. Rockkal lágyítják a jazzt. Az EASYS-ék két dobosukkal és énekesnőkkel ismételten felhívták magukra a rockrajongók figyelmét. A country-zene kedvelői a Bonanzának tapsolhattak, persze a jó hangulathoz hozzájárult

még Molnár Dixieland és a Huzavona Folk-Rock is. A társadalmi munkában és összefogással készülő műjégpálya építését szerény módon, de segítették a zenészek is. Az ötlet részben Savanya Istváné, a Bonanza együttes vezetőjéé. Néhány héttel ezelőtt azzal kereste fel az Ifjúsági Ház igazgatóját, Havasi Zoltánt, hogy a szociális gondozottak javára egy nagyszabású koncertet rendezzenek. Az ötlet tovább kerekedett, és így jutottak el a jégpálya téglahegyeihez — mert korszolányzni a huszon- és harmincévesek is szeretnek. A koncertre készülés közben Savanya Istvánnal és Losonczy Györggyel (az EASYS együttes vezetője) a szegedi könnyűzenei helyzettől is ejtettünk néhány

szót. Molnárékat leszámítva egyik banda sincs irigylésre méltó helyzetben. A kazettamuzsika, a diszkó továbbra is megnehezíti az élő zene fejlődését. Olcsóbb egy discjockey, mint a zenészek szerepeltetése. Például az EASYS már országosan jól ismert banda, de fellépéseiből mégsem tud megélni. A Bonanza együttes ösztön profi lett. Egyelőre önmenedzseléssel próbálják helyüket megtalálni a könnyűzenei piacon. Saját lábón nehéz megállni, és vidékről bejutni a fővárosi lemezstúdióba.

A hat szegedi együttes szobnati koncertje azonban nemcsak egy nemes gesztus volt, hanem az értékek számbavételére is alkalmat adott.

A kazetta Szegeden

A kazetta jelen esetben 140 ezer márká (ráadásul régi, "poros" pénzben) értékű papírokat tartalmaz, s — egy örökség tárgya lévén — szimbóluma a polgári világ anyagiasságának, erkölcsének, egész, szándékoltan undorító "vet" univerzumának.

Már-már közhely, hogy hozzánk minden irányzat, szellemi és szellemtelen divathullám jó egy-két-három vagy még több évtizedes késéssel érkezik, ha úgy tetszik, "gyűrűzik be". Az évszázad kezdetének nagy avantgarde-hullámában a német expresszionizmust elsősorban a dráma reprezentálta. Olyan színjátszás, amely nem a hangulatokat és a lélektani törvényszerűségeket helyezte előtérbe, hanem a monumentalitással ötvözött agitatív hangot, olykor haragságot. Epatér le bourgeois, botránkozott meg a polgárt — ez a régi jelszó a totális leleplezés igényével töltődött föl, a polgárság üres, hamis, kiábrándító világát felmutatni ennek a színjátszásnak egyetlen

volt a forradalmisággal. Szóha ez az igény erősen vitatható, miként esetenként maguk a művek is, Frank Wedekind, Georg Kaiser — és például Carl Sternheim drámáinak művészi ereje ugyancsak, tény; a maga idejében az expresszionista dráma újító, szcenikailag pedig olykor kifejezetten forradalmasító feladatot végzett el. S hogy Magyarországon csak mostanság kezdik igazán fölfedezni a német expresszionizmus jó néhány szerzőjét, így Sternheimet is, annak a nagyanyományos megkésztés-vonulaton túl ama nyilvánvaló történelmi tény is oka, hogy nálunk Nyugat-Európával összehasonlítva köztudottan nem vagy alig létezett számottevő, tehát rothadtságában leleplezésre méltó polgárság. Ami viszont a mai társadalmi állapotokat illeti, a kispolgári milió szívós maradványai és a "nagyban" ugyan sosem volt nagypolgári életforma torz utóélete egyaránt adhat némi alapot e színjátszást — mérsékelt és behatárolt — aktualizálására, sok egyéb, fontos körülmény mellett.

A szolnoki Szigligeti Színház már hagyományos szegedi vendégszerepléseinek legutóbbi előadása vasárnap a Bartók Béla Művelődési Központban Carl Sternheim A kazetta című darabja volt. Hat kalitkát, képernyőt, részletet vagy valamit hasonlót imitáló egyenként és együtt igen hatásos színpadkép (Kálmán László eredeti, kitűnő ötlete) — és az ezer százalékig polgári családjú örökség körül bonyodalma ürügyen a halálra ítélt, Vilmos-korabeli német burzsoázia nem is nagyon diszkrét bája a színpadon: Beethoven VII. szimfóniájának részletei az erendő monumentális többszörösére nagyítják, a szűk játéktér és a biedermeier belső világ pedig ama bizonyos, klasszikusan fölleledt atmoszférát biztosítja, miközben például Seidenschneur, a fényképész a lenyírozó-kalitka felső fémrúdján akrobatamutatónyokkal csábítja el Heinrich Krull ur első házasságából született leánygyermekét, Lydiát.

Csizmadia Tibor rendezése, akárcsak a szereplők — Takács Gyula (Krull), Egri Kati (Fanny), Hullan Zsuzsa (Lydia), Győri Franciska (Elisabeth Treu), Varga Károly (Seidenschneur), Hanga Erika (Emma) — játéka fura módon látszólag semmi különlegesét nem tesz azért, hogy ez a nálunk ugyan most némileg újnak számító, de valójában igencsak közepes darab kitűnő előadássá legyen. Mégis így történt. Az okok mögött keresgélve meditatálhatunk: a szellemes, ötletes színpadtechnikai megoldások, a pantomimelemektől a színpadképig és a színészi teljesítmények egyaránt valami olyasmit tükröztek, hogy jó szellemű, folyamatosan igazi műhelymunkát végző együttes került elénk ezen a vasárnapon. Hiszen lehet, hogy Takács Gyula, Egri Kati vagy Győri Franciska esetleg nem tartozik színművészeink legelső minőségi kategóriájába, s A kazetta sem az az előadás, amely alapjaiban rengetné meg a kortárs magyar színművészetet, méhis — a láttak tökéletesen elegendők voltak a megeredemelt sikerhez. Nem árt(ana) ezt megjegyezni...

D. L.

Kellő a jókedvük Egyetemi néptáncosok estje

A tudományegyetem néptáncosportja kétrészes műsort adott szombaton az Auditorium Maximumban. A megkapóan hangulatos esten fiatal koreográfusok, Zsuráfszki Zoltán és Farkas Zoltán több művét mutatták be, melléjük tették a Mester, Timár Sándor dél-alföldi páros táncait. Zsuráfszki és Farkas, valamint Németh Ildikó — mindhármán az Állami Népi Együttes tagjai — föl is léptek, élmény-szerűen táncolták el egy régebbi, s már nagy sikeresorozatot megért kompozíciójukat, a Párhuzam című, s Timár dél-alföldi párosát.

Nem illendőségből emlegetem először az est vendégeit. Ok ma az amatőr néptáncmozgalmak legjobb eredményeit és erőit is őrző, kiváló hivatásos táncosok, s a művészeti ág legújabb koreográfus nemzedékének vezető képviselői. Zsuráfszki évek óta szívesen dolgozik együtt az egyetemi táncosokkal, számos művét a szegedi együttes mutatta be először, januártól pedig művészeti szaktanácsadóként segíti az egyetemiek egyre sikeresebb munkáját. Szerencsés találkozás ez. A JATE táncosainak közel-múltbeli sikerei — egy-egy bizonyító érv. Az idén elnyerték a KISZ KB és a Népművelési Intézet művészeti ösztöndíját; a keszthelyi egyetemi-főiskolai folklorfesztiválon arany fokozatot kaptak, ugyanezt a Fabatka Zenekar külön is megszerezte, és ezüstöt kapott Lovász Irén népdalénekes. A zenekar augusztusban nyerte el a Népművészet Ifjú Mestere címet. Ugy tűnik, hogy Csendes Tibor művészeti vezető irányításával a néhány igazán kitűnő táncosra, a nemrégiben újjáalakult, de változatlanul jó Fabatka Zenekarra építő csoport művészetisége és törekvései is megerősödtek a Zsuráfszki-kévével. S nem titok, mert az előadásokból, a szombati-ból is, nyilvánvaló, hogy mindannyiuk mestere: Timár Sándor. Az amatőrmozgalmak és a művészeti ág jövője szempontjából egyaránt biztató, hogy miközben folyamatosan a szakmai berkeken belül, néha a legszélesebb nyilvánosság előtti viták a néptáncművészet különböző útjainak és ágazatainak milyenségéről, létjogosultságáról — a legáltalabab munkával voksolnak. Mégpedig a hagyománykincs eredeti funkcióinak, mondanivalóinak és hangulatainak tisztelete mellett. Alkotásaik nem egyszerű másolatok persze, hanem a régi tánc-és zenei motívumok öntör-

vényű „újrendezései”, de ezek a mai, modern művek nem kívánnak más nyelven beszélni, „csak” a tánc nyelvén, nem akarják az aktualizálás, az új időkhez alkalmazkodás örvén más művészetek közvetítő közeibe áttenni mindazt, amit a néptánc „üzenni” lehet a színpadról.

Alighanem ezért sikerül az egyetemi csoportnak megkapó, hangulatos táncesteket produkálni. Előadásukból kitetszik, hogy kitűnően ismerik az eredeti anyagot, legjobb táncosáiknak nincsenek technikai gondjaik, következőképpen oldottan és őszintén tudják átadni magukat a tánc és a zene kelte hangulatoknak, érzelmeknek: Ebben a csapatban helyük és terük van az egyéniségeknek. (Mint például Tésik Péter sajátos, utánozhatatlanul egyéni elő-

adói stílusának; főlényes táncstudását, tehetségét izgívrig mai modorral, kicsit fanyar, kissé lezser gesztusokkal tudja fűszerezni. Szokatlan a hasonlítás, de akár-hányszor látom — s szinte gyerekkora óta szerepel a szegedi táncszínpadokon — népszerű színész-kortársának, Gáfi Lászlónak sokat elemzett, de szavakkal aligha leírható előadói stílusára emlékeztet.) Nyilván tudatosan hagyják érvényesülni a személyes érzelmeket, hangulatokat — mintha ezt választották volna az amatőrizmus követésére érdemes hagyományából. S bár a csoport tagjainak technikai felkészültsége egyenlő, a táncokhoz kellő a jókedvük, és folszabadultságuk átsugárzik a nézőkre. Szombaton mindenesetre zsúfolt volt az Auditorium — és zúgott a taps. S. E.

Az egyéniségek

Oly sok vita volt már arról, ki, hogyan, miért, mennyire lehet televíziós személyiség, hogy azon sem esz-dálkoznak, ha jó néhányan uoottan legyintenek: tessék, már megint ez a tévés individuums-úcsosítás, nem volt még belőle elég? A válasz: nem. Ugyanis egyszerűen nem lehet elég abból, ami a tömegkommunikáció egyébként is elszemélytelenítő jellegén mintegy diadalmasan felülemelkeve, emberlétünk egyik legnagyobb eredményét igazolja — nevezetesen, hogy a személyiség utánozhatatlan eredetisége lényegi garancia minden valamirevaló szellemi (és fizikai) teljesítmény-nél.

Az egyéniség a közhit ellenére, nem feltétlenül látványos villódzásban mutatkozhat meg. Mester Ákost például eddig jobbra csak a rádióból ismerhettük. Azután jött a Hírhatár, és vele a csónás okosság póztalan, mégis rendkívül hatásos manifesztuma: Mester Ákos a kepcrnvön.

Nem csillog, nem villog, még csak nem is szellemeskedik. Nem monologizál, nem rámenősen provokatív, még a szó pozitív értelmében sem. Nem nagyon kommentál, és nem is mereven illedelmes. Egyszerűen csak igen-igen értelmes — és nagyon jól tud kérdezni. Legutóbb a motorizáció és a fiatalok narkohizálása volt a két aktualitás — e két, egymás-tól igen lávóli jelenséget a

társadalmi fontosság ténye kötötte össze. Két-két szak-értő mindkét témában, minimális képi illusztráció (rövidke riportok, grafikonok) — és Mester Ákos, ahogyan beszélget.

Két Mesteri (kisbetűvel is írhatnám a nagy mellett, a teljesség kedvéért) példa: az autózás mai ügyei-bajai a kirtartan emelkedő benzínárak, a rossz alkatrészellátás és az úthálózat ágbogainak összefüggéseiben. Az illetékesek egyike jó magyar szokás szerint a munder becsületét védi, a magyar közlekedéspolitikai következetességét ecsetelvén. Ilyesmitől a tévénező már cleve fraszit kaphat: könyörgöm, ne az illetékes mondja ki önmagukról a dilettet, ez olyan, mintha a tévéműsor szerkesztője vagy a filmrendező dörrenne rá a kritikusra (olykor megessik!), hogy szerinte alkotása igenis jó volt. A mű bizonyítson, az védje meg magát. Ha tudja, Mester Ákos azonban nem lett ideges. Sőt, arcizma sem rándult. Ugyanakkor látszott rajta, uszában van a megnyilatkozás visszatetsző mi-voitával. Reakció? A következő kérdés: szóval, akkor visszafogják a jövőben a kínálatot vagy nem? Lehet-e ezutan a motorizáció zsákutca? Ezzel kész. Ő a magáét megtette. Nem is akárhogyan.

Más. A fiatalok szipózása, gyógyszerzedése jó néhány évig szigoruan tabu téma volt a magyar sajtóban. (Pedig — most megtudhattuk —



eddig 27-en haltak meg Magyarországon narkózis következtében.) A Hírhatárban most erről is szó volt: Mester azzal kezdte (később többször is megerősítette), csaknogy végre beszélünk róla, beszélni kell róla, beszéljünk, beszéljünk. S amikor a legmélyebb okokig jutott a beszélgetés, egy egészen bravúros mondatjal előre lépett minden szokványos illetékeségi közhelyet: „ha súlyos gondról van szó jön a leggyakoribb sztereotípiá: a megelőzés az egész társadalom feleadata.” S midőn — kimondatlanul — az értékesített-ség sanyarú helyzete körvonalazódott, így zárta a beszélgetést: „melyebben fekvő összefüggéseket nem tártunk, nem is tarthatunk föl.” Figyelmeifelteltésnek, jelzésnek kiválóbbat nem is kívánhatunk.

S ha az egyéniség ilyen-lyé győzelmibe belefáradni akaró néző a Mester Ákos-hoz hasonlít alacsony számára hívatrckzik, csak részben van igazsága: szombaton este egy kiváló színész, Benedek Miklos, mutatta meg színesen és igen koncepciózusan, egy művészetmilyenség valomáértékű műsorával — az önmaga által írt és eljátszott Akar velem játszani? című programját —, hogy igenis vannak nagybetűs egyéniségek a televízióban így is és amúgy is. Csak — haagni kell őket megmutatkozni.

Domonkos László

Lesz elegendő Szaloncukor, karácsonyfa-függelék

Megfelelő ellátás ígérek-vekvő igény is. A Zamat-zik szaloncukorból, és karácsonyfa-függelékéből az ünnepekre; a Budapesti Édesipari Vállalat az utolsó tétteleket szállítja e termékek-ből a kereskedelem számára. Ezzel a vállalattal sikerrel teljesíti idei terveit, a szerződések előírásainak megfelelően — a tavalyihoz hasonlóan — mintegy 60 ezer tonna édességet ad a piacra, a hazai igények megközelítően 60 százalékát. Annak ellenére, hogy az elmúlt egy-két évben több új gépsort helyeztek üzembe, a kapacitás kevésnek bizonyul. Különösen a dobozos desszertekből, s ezen belül is a konyakos meggyből nem mindig képesek a lépezt tartani a kereslettel. Gondot okoz az úgynevezett lisztes árú — a linzer, a keksz, a teásütemény — iránti nö-

vekvő igény is. A Zamat-zik szaloncukorból, és karácsonyfa-függelékéből az ünnepekre; a Budapesti Édesipari Vállalat az utolsó tétteleket szállítja e termékek-ből a kereskedelem számára. Ezzel a vállalattal sikerrel teljesíti idei terveit, a szerződések előírásainak megfelelően — a tavalyihoz hasonlóan — mintegy 60 ezer tonna édességet ad a piacra, a hazai igények megközelítően 60 százalékát. Annak ellenére, hogy az elmúlt egy-két évben több új gépsort helyeztek üzembe, a kapacitás kevésnek bizonyul. Különösen a dobozos desszertekből, s ezen belül is a konyakos meggyből nem mindig képesek a lépezt tartani a kereslettel. Gondot okoz az úgynevezett lisztes árú — a linzer, a keksz, a teásütemény — iránti nö-